

tinerii actrițe Simona Călin (*Nina*) și al Cameliei Constantin (*Titch*), adâncimea trăirilor din evoluția Monicăi Ardelean (*Mata Hari*), feminitatea și zelul interpretativ la Denisa Vlad (*Teresa*), pândită însă de o înclinație nedorită de „a construi” mai mult decât trebuie, în dauna firescului, disponibilitățile pentru compoziție dezvăluite de Liliana Stroe (*țiganca Meral*), aportul din păcate cam monoton al actriței Carmen Păcurar (*Doctorița*) și al Cristinei Lazăr, în episodica apariție a *Fantomei*.

Fără ezitățile de care am vorbit ori unele nesincronizări cu sunetul și lumina, la care aș adăuga impresia unui final „dublat” (meteahnă tot mai des întâlnită pe scene noastre), spectacolul poate fi considerat drept un succes promițător pentru destinul acestui teatru din Deva. Faptul mi s-a deslușit și în cuvintele autorului, om deschis, cu mult umor și fină ironie, care nu s-a aflat pentru prima dată în România: „Am fost martor la spectacolele cu această piesă pe multe scene, în Serbia, Bosnia, Muntenegru, dar și în Franța, Germania, Italia și Canada. Mi-a plăcut spectacolul cu *Colonelul-păsăre*, de la Teatrul Bulandra, inteligent gândit de regizor, cu un foarte bun actor, Victor Rebengiuc, în rolul principal. Astă seară am avut o mare și plăcută surpriză. Nu știam că în acest pitoresc oraș, unde am reușit să vizitez și Cetatea, cu perspectiva ei impresionantă asupra așezării, se află un teatru atât de tânăr și de ambițios, cu un public foarte cald și exigent totodată. Am apreciat coerența și prospețimea lecturii regizorale, profunzimea conferită conflictului, scenografia de-a dreptul minunată și jocul captivant al acestui actor, Valer Dellakeza, pe care mi-aș dori să-l revăd și în alte spectacole. Cred că a fost o atmosferă de veritabilă sărbătoare, una dintre cele multe, la care ne dă dreptul să sperăm vecinătatea țărilor noastre și pasiunea comună pentru teatru”.

Teatrul Municipal Deva – Colonelul și păsările, de Hristo Boicev. Regia: Gelu Badea. Scenografia: Ana Bănică. Cu: Valer Dellakeza (*Colonelul*), Carmen Păcurar (*Doctorița*), Simona Călin (*Nina*), Camelia Constantin (*Titch*), Monica Ardelean Petre (*Mata Hari*), Liliana Stroe (*Meral*), Denisa Vlad (*Teresa*), Cristina Lazăr (*Fantoma*). Data premierei: 9 martie 2008.

Nicolae PRELIPCEANU

TNS

Nu, inițialele de mai sus nu sunt acelea ale Teatrului Național din Sibiu. Nici ale celui de la Șovata (!) ori Suceava (!). Sunt ale unui teatru național *in nuce*, să zicem Teatrul Național al Speranței. Luat cândva de un entuziasm asemănător celui de azi, 16 martie 2008, am vrut să pun pe hârtie o frază ca asta: „Pentru mine, Teatrul Național din România este Casandra”. Acum, Casandra, scena aceea cam hârbuită, veche și obosită în care jucau oameni foarte noi și foarte neobișiți (încă), sala cu aer antediluvian sau imediat postdiluvian a fost închisă. Dar noii actori continuă să apară, sunt la fel de tineri și de frumoși cum erau cândva Ovidiu Iuliu Moldovan și Ion Caramitru, cum erau atâția alții și atâtea altele, care au făcut carieră sau care n-au mai făcut nicio carieră în teatrele profesioniste, adevărate mori de măcinat talentele mai puțin blindate.

Mai aveam încă moartea în suflet, rămasă de joi, 13 martie, când am aflat că Ovidiu nu mai e, când m-am dus la UNATC, duminică seară, să văd un spectacol al absolvenților: anul III actorie, ultimul „pe stil nou”, înainte de masterat, clasa prof.univ.dr. Adriana Popovici. **Bolnavul închipuit** de Molière nu mai poate fi pentru nimeni o surpriză. Spectacolul pus în scenă (e un fel de a spune, căci sala „Ileana

Berlogea" de la UNATC nu are scenă) de Mirela Gorea e, cu toate acestea, o surpriză extrem de plăcută. Întâi și-ntâi, pentru că totul e un fel de vârtej, de la început și până la sfârșit, ești prins în el și nu (prea) ai timp să te dezmeticești, să ieși din efectul său și să te gândești: cât o mai fi până la sfârșit. Mirela Gorea a conceput toată povestea într-un fel de pauză mare a unui bal mascat, cu care începe totul și cu care se termină. Cele două distribuții, căci sunt două, animă acest bal mascat de un farmec și de o vivacitate rar întâlnită pe scenele consacrate. Din distribuția pe care am văzut-o eu, ies în relief doi actori: Gabriel Costin (cărui maestru Ion Cojar îi prevede o carieră mare), aici în rolul principal, al lui Argan, însuși bolnavul închipuit, și subreta, Valentina Zaharia, alias *Toinette*, a cărei vervă și trăire continuă a rolului, secundă de secundă, cât e pe scenă, pe dinăuntru, e evidentă și magnetică. Gabriel Costin are și el o mobilitate a stărilor și reflectarea lor justă în mișcare și rostire cum, iarăși, rar întâlnești chiar la actori cu experiență recunoscută. Ca să fiu drept cu toată distribuția aceasta tânără și talentată, n-am văzut nici măcar o singură față străină de ceea ce făcea, rolurile fiind asumate interior, psihologic, înainte de a fi traduse scenic, în rostire și mișcare. Așa a fost Iolanda Covaci, în rolul *Angélique*, Miruna Ionescu în *Louison*, chiar Vlad Udrescu în rolul mai șters de june prim frumușel, *Cléante*, Cosmin Nedelcu în *dl. Diafoirus*, George Costea în *Thomas Diafoirus*, îngroșat în mod deliberat și obținând efecte remarcabile, Amelia Ursu în *Béline*, Horia Manea în rolul episodic al notarului, Patricia Katona în *Beraldine*, Tiberiu Popovici în *dl. Purgon* și Max Schweningner în *dl. Fleurant*. Greu de spus, plat, pe hârtie, câte nuanțe, de pildă, parcurge Iolanda Covaci în momentele când tatăl îi comunică decizia de a o căsători, sperând că alesul lui e alesul ei, și câte nuanțe întruchipează în fața noastră atunci când află contrariul, ca să dau numai un exemplu. Încântător, de asemenea, George Costea, în fiul doctorului Diafoirus, cu acea mecanică producătoare de comic de foarte bună calitate. Căci nimic din „exagerările” și îngroșările puse pe diferite personaje în diferitele momente ale acțiunii nu este gratuit și, mai ales, nu este de un gust îndoielnic, așa cum se întâmplă adesea în spectacolele de la „case mai mari”. Cu un decor minimal, semnat Gabriela Bădina, spectacolul este o capodoperă de tinerete și adevărată vocație, o întâlnire rară de talente complementare.

Îți pare rău, în final, că toată această energie tinerească, atât de plină de can-doare și de dragoste de profesie se va risipi cine știe unde, fiecare fiind aruncat în mijlocul vreunei trupe blazate, și asta în cel mai bun caz. Experiența de acum câteva decenii cu seriile de absolvenți absorbiți de același teatru nu are cum să se mai repete – ce să faci cu ceilalți, să-i scoți din teatru, să-i pensionezi la 30–40 de ani? – încât regretul e, așa, pe hârtie, deloc în stare să producă vreun alt efect decât, cel mult, aprobarea sau dezaprobarea, amândouă platonice, adică fără efect practic. Până când, însă, acești tineri actori se vor risipi definitiv prin viețile lor proprii și își vor pierde, fatalmente, prospețimea inimaginabilă la un actor hârșit în teatru, poate că n-ar strica să se găsească un director de teatru din București, mai descuriat, el și teatrul său, care să preia acest spectacol pentru cine știe câte reprezentatii, câte va rezista, nu știu dacă în beneficiul acelui teatru, știu sigur că în beneficiul celor care joacă acest *Bolnav închipuit*, știu sigur că în beneficiul artei.

La plecare, maestrul Ion Cojar observa că în această universitate se lucrează serios, degeaba se spun lucruri rele despre ea, neuitând, în același timp, să menționeze lipsa unei catedre solide de rostire scenică. Deși, în *Bolnavul închipuit* al Mirelei Gorea replicile sunt rostite just și, sigur, audibil. Totul e, finalmente, o risipă de vervă și de dinamism, pentru care poți să le mulțumești tinerilor actori. Singura dată când am văzut, în mod evident, ceea ce de atâtea ori se afirmă despre diverși actori, și anume o poftă de joc și o dorință de a face lucrurile cât mai bine. Ceea ce trimite un magnetism special și celor din sală.

Desigur, am exagerat, din entuziasm probabil, punând un S după TN, ar fi trebuit, poate, să fiu mai realist și să pun un I. TNI, adică Teatrul Național al Iluziilor. Care, ca toate, nu doar cele din Balzac, se pierd, nu-i așa? mai devreme sau mai târziu.

Trei dintre actrițele din spectacolul cu *Bolnavul închipuit* se regăsesc într-un spectacol cu o piesă de azi, cu temă de azi, cu tonul teatrului de azi, *Treapta a IX-a* de Tom Ziegler. Acestea sunt Valentina Zaharia, Patricia Katona și Iolanda Covaci, cărora li se alătură Monica Săndulescu. Același an, III actorie, profesoară Adriana Popovici. Norocul celui care le vede în două spectacole între care este o atât de mare distanță, pentru că se pot sesiza disponibilitățile diverse ale tinerelor interprete. Ce-i drept, Valentina Zaharia nu-și diversifică prea mult paleta, ducându-te cu gândul la o manierizare prematură, dar finalmente rolul ei se rotunjește și se împlinește. Patricia Katona și Iolanda Covaci își arată alte fețe, fără a pierde ceva din plăcerea aceea curată a jocului, fără a pierde vreo fărâșmă din interiorul rolurilor pe care le au de interpretat. Monica Săndulescu face, și ea, un rol comic de nuanțe și schimbări bruște de direcție care încântă. Efectul final este cel scontat: publicul e prins de drama femeilor care se luptă cu alcoolismul și cu greșelile săvârșite din cauza alcoolului, de toată această poveste, în fond tristă, cu momente de mare comedie. Iar dacă tinerele actrițe reușesc să trezească emoția spectatorilor, atunci rolul lor se împlinește pe non-scena din sala "Ileana Berlogea" de la UNATC. Cel mai important lucru este că toate cele patru actrițe îți dau senzația clară că au intrat în pielea personajelor pe care le joacă, îți dau senzația de trăire, fără rest, cum ar spune eseistii pretențioși. Toate cele patru roluri îți rămân în memorie tocmai pentru că sunt conturate profund, atent, cu dragoste pentru teatru și pentru problematica lui, cu o prospețime și o candoare pe care nu le mai regăsești pe scenele tradiționale.

UNATC – Bolnavul închipuit de Molière. Regia: Mirela Gorea. Scenografia: Gabriela Bădina. Cu: Gabriel Costin (Argan); Valentina Zaharia și Iulia Samson (Toinette); Iolanda Covaci și Alexandra Sălceanu (Angélique); Miruna Ionescu și Xing Elena Ling, Roxana Gârleanu (Louison); Vlad Udrescu (Cléante); Cosmin Nedelcu (dl. Diafoirus); George Costea (Thomas Diafoirus); Amelia Ursu (Béline); Horia Manea (Notarul de Bonnefoi); Patricia Katona (Beraldine); Tiberiu Popovici (dl. Purgon); Max Schwening (dl. Fleurant).

Constantin PARASCHIVESCU

Premiere audio

Una dintre cele mai bune montări ale piesei lui Matei Vișniec **Angajare de clovn** este aceea recentă (februarie 2008) a Teatrului Național Radiofonic, realizată de Gavriil Pinte. Ca și Claudiu Goga la Brașov, a redus textul la o dimensiune optimă, esențială dramatic, întrucât logicianul dramaturg are uneori tendința de a lungi, furat de deducții succesive (un exemplu recent, monologul *Bătrânul clovn cu inima fugară*, prezentat la Festivalul Comediei Românești, în interpretarea unui excelent actor francez, unde sensurile se epuizează mult înainte de sfârșitul propriu-zis). În adaptarea lui Pinte, textul își păstrează savoarea logicii și încărcătura dramatică, are intensitate expresivă și gradăție, iar prin efectele regizorale (artistice și tehnice) creează și o percepție relativ spațială (sesizată la urcatul treptelor de la început, când pașii vin spre noi și se îndepărtează, dar parcă și suie când din dreapta, când din stânga). Cu o distribuție de ași, unde lui Mircea Albulescu (*Filippo*)